

СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Дудка В.В., здоб. ОС «магістр»

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **О.П. Близнюк**
Державний біотехнологічний університет

Фінансовий ризик є однією з найбільш складних економічних категорій, пов'язаних зі здійсненням господарської діяльності суб'єктів підприємництва. Під фінансовим ризиком підприємства розуміється вірогідність виникнення несприятливих фінансових наслідків у формі втрати доходу або капіталу в ситуації невизначених умов здійснення його фінансової діяльності.

Економічна природа фінансового ризику полягає в тому, він проявляється в процесі економічної діяльності підприємства, прямо пов'язаний з формуванням його доходів і характеризується можливими економічними його втратами в процесі здійснення фінансово-господарської діяльності. Фінансовий ризик є об'єктивним явищем у функціонуванні будь-якого підприємства, він супроводжує практично всі види фінансових операцій і всі напрямки його фінансово-господарської діяльності. Ряд параметрів фінансового ризику може залежати від суб'єктивних управлінських рішень, але об'єктивна природа його проявлення залишається незмінною. Вірогідність категорії фінансового ризику проявляється в тім, що ризикова подія може відбутися, а може й не відбутися в процесі здійснення фінансової діяльності підприємства. Ступінь цієї імовірності визначається дією як об'єктивних, так і суб'єктивних факторів, однак вірогіднісна природа фінансового ризику є постійною його характеристикою.

Невизначеність наслідків фінансового ризику визначається недетермінованістю його фінансових результатів, у першу чергу, рівня прибутковості здійснюваних фінансових операцій. Очікуваний рівень результативності фінансових операцій може коливатися залежно від виду й рівня ризику досить у значному діапазоні. Фінансовий ризик може супроводжуватися як істотними фінансовими втратами для підприємства, так і формуванням додаткових його доходів. Проявлення фінансового ризику може характеризуватися як негативними, так і позитивними фінансовими результатами, що вимірюється рівнем можливих наслідків. Ряд негативних наслідків фінансового ризику визначає втрату не тільки доходу, але й капіталу підприємства, що може призвести до фінансової нестабільності, погіршення платоспроможності, фінансової стійкості та банкрутства.

Варіабельність рівня фінансового ризику притаманна окремим фінансовим операціям або певному виду фінансової діяльності підприємства. Рівень фінансового ризику істотно варіює в часі, тобто залежить від тривалості здійснення фінансової операції, тому фактор часу здійснює самостійний вплив на рівень фінансового ризику. Показник рівня фінансового ризику знаходиться під впливом багаточисельних зовнішніх та внутрішніх чинників, які знаходяться в постійній динаміці. Незважаючи на об'єктивну природу фінансового ризику як економічного явища, основний оціночний його показник – рівень ризику – носить суб'єктивний характер. Ця суб'єктивність, тобто нерівнозначність оцінки даного об'єктивного явища, визначається рівнем повноти й достовірності інформаційної бази, кваліфікації фінансових менеджерів, їх досвіду в сфері ризик-менеджменту тощо.

До фінансових ризиків можна віднести такі їх найбільш розповсюджені види: інвестиційний, кредитний, депозитний, податковий, відсотковий, курсовий, валютний, інфляційний, структурний, ризик упущеної фінансової вигоди, ризик ліквідності, платоспроможності, кредитоспроможності та інші.

Джерелом усієї сукупності ризиків, що формуються в результаті здійснення операційної, інвестиційної та фінансової діяльності суб'єктів господарювання, є будь-яке управлінське фінансове рішення щодо тієї чи іншої господарської операції, яка здійснюється в рамках основних напрямів діяльності підприємства.

Сукупний ризик діяльності підприємства складається із системи окремих видів ризиків: операційний ризик, формування якого притаманне господарським операціям, які реалізуються в межах операційної діяльності; інвестиційний ризик, формування якого притаманне господарським операціям, які реалізуються в межах інвестиційної діяльності; фінансовий ризик, формування якого притаманне господарським операціям, які реалізуються в межах фінансової діяльності підприємства.

Ризики, що виникають в у фінансово-господарській діяльності підприємства, у тому числі, в інвестиційній діяльності, визначають необхідність формування адекватної моделі управління такими ризиками – цілісної фінансової системи, спрямованої на виявлення, ідентифікацію, оцінку та нейтралізацію операційних, інвестиційних та фінансових ризиків. Управління такими ризиками спрямоване насамперед на забезпечення стабільності фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання у просторі та часі, а також підтримання належного рівня його конкурентоспроможності у короткостроковій та довгостроковій перспективах.